

120

нансовые задачи для их достижения. Рассмотрена организацию финансовой безопасности на основе методологии SADT.

The essence of term financial security of business entities as an economic category is defined. The basic financial interests of business and financial objectives to achieve them are determined. The organization of financial security based on the methodology SADT are considered.

Сучасні умови прискорення мінливості ринкового середовища, його глобалізація, загострення конкурентної боротьби потребують від суб'єктів підприємництва підвищення їх конкурентоспроможності. Крім того, ринкові відносини характеризуються різноманіттям суб'єктів підприємництва та складових фінансової інфраструктури. Це обумовлює необхідність оперативно відслідковувати, діагностувати стан фінансової діяльності, відповідність фінансових ресурсів потребам економічної системи, внутрішні і зовнішні загрози. Важлива роль в реалізації цього завдання належить організації фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Фінансової тому, що на сьогодні в економічній системі організацій все більшого значення набувають відносини з управління фінансовими ресурсами та оптимізації їх використання, а також фінансові інструменти, що забезпечують стабільну та ефективну діяльність суб'єкту підприємництва.

Різні аспекти організації фінансової безпеки суб'єктів підприємництва досліджено у працях О. І. Барановського [1], І. А. Бланка [2], Т. Б. Кузенко [5], К.С. Горячевої [3], Р. С. Папехіна [9], В. Мутіяна [8] та ін. Проте залишається багато не вирішених проблем в цьому напрямі.

Метою статті є розкриття технології організації фінансової безпеки суб'єктів підприємництва на засадах методології SADT.

Забезпечення стійкого росту суб'єктів підприємництва, стабільності результатів їх діяльності, досягнення цілей, що відповідають інтересам власників і суспільства в цілому, неможливі без розробки й проведення самостійної стратегії, що у сучасній економіці визначається наявністю ефективної системи його фінансової безпеки. Саме стан фінансів господарюючих суб'єктів багато в чому обумовлює ефективність їх діяльності в ринковій економіці, що і призводить до необхідності розгляду проблем організації фінансової безпеки суб'єктів підприємництва.

Для встановлення найбільш змістовного визначення поняття «фінансова безпека» необхідно проаналізувати наукові думки відомих вчених. Аналіз наукової літератури дозволяє визначити особливі характеристики фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та запропонувати більш повне її трактування.

Таблиця 1. Визначення поняття «фінансова безпека»

Автор	Визначення
Фінансова безпека як стан	
Автор	Визначення
Т.Б. Кузенко [5].	Стан найбільш ефективного використання інформаційних, фінансових показників, ліквідності та платоспроможності, рентабельності капіталу, що знаходиться в межах своїх граничних значень.
В. Мунтіян [8].	Стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, відображеного в оптимальних значеннях фінансових показників прибутковості та рентабельності бізнесу, якості правління, використання основних та обігових фондів підприємства, структури його капіталу, норм дивідендних виплат за цінними паперами, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства і перспектив його технологічного та фінансового розвитку.
І.А. Бланк [2].	Кількісний і якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенціальних загроз зовнішнього та внутрішнього характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого зростання в поточному і перспективному періоді.
О.І. Судакова [10].	Важлива складова частина економічної безпеки підприємства, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансів підприємства, яка відображається через систему критеріїв і показників його стану, що характеризують збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових резервів, фінансову стабільність, ступінь захищеності фінансових інтересів.
Лаврова Ю.В. [7].	Складова економічної безпеки підприємства, яка полягає у наявності такого його фінансового стану, котрий характеризується: збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз; здатністю підприємства забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, а також місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів; а також спрямованістю на ефективний і сталий розвиток.
Фінансова безпека як здатність	
Ю.В. Трунцевський [11].	Здатність (властивість) фінансової сфери гарантовано задовольняти відповідні потреби, безперервно розвиваючись і функціонуючи з мінімальним ризиком можливих порушень.
Р.С. Папехін [9].	Здатність підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію відповідно до цілей загальної корпоративної стратегії в умовах невизначеного і конкурентного середовища.
Фінансова безпека як ступінь	
О. Барановський [1].	Ступінь захищеності фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин.
Фінансова безпека як захід	
Б. Ф. Іцкович [4].	Комплекс заходів, які забезпечують фінансову стійкість підприємства, його динамічний розвиток і виключають несанкціонований захоплення різних ресурсів підприємства.

Виходячи з наведених визначень, можна зробити висновок, що сутність фінансової безпеки перш за все пов'язана із оточенням суб'єкта підприємництва, тобто з відносинами, в які він вступає у процесі своєї діяльності. Тому є необхідним розгляд суб'єкта підприємництва як суб'єкта фінансових відносин, бо саме у цьому середовищі виникають зв'язки, що викликають появу певних загроз щодо його фінансової безпеки.

Отже, під фінансовою безпекою суб'єктів підприємництва як економічної категорії вважатимемо сукупність соціально-економічних і правових відносин, що забезпечують такий фінансовий стан, при якому виявляється стійкість підприємства до зовнішніх загроз і ризиків при раціональному використанні своїх фінансових ресурсів.

В сучасному економічному середовищі існує безліч загроз, які впливають на фінансові інтереси суб'єкта підприємництва і які можуть негативно відобразитись на його фінансовій стійкості, платоспроможності та загальному фінансовому стані. Під загрозою розуміється сукупність умов, процесів, факторів, що перешкоджають реалізації економічних інтересів суб'єктів господарської діяльності чи створюють небезпеку для них. Розглянемо основні фінансові інтереси суб'єкта підприємництва для визначення необхідних фінансових завдань, виконання яких допоможе запобігати загрозам фінансовій безпеці.

Таблиця 2. Основні фінансові інтереси суб'єкта підприємництва

Фінансовий інтерес	Фінансове завдання	Загроза
1. Зростання ринкової вартості суб'єкта підприємництва.	1) зростання ринкової ціни акцій суб'єкта підприємництва;	Зниження місткості ринку. Зниження купівельної спроможності споживачів продукції.
	2) покращання іміджу суб'єкта підприємництва і його торгової марки;	
	3) збільшення інвестицій в основні засоби;	
	4) зниження вартості залучення капіталу;	
	5) оптимізація грошових потоків.	
2. Максимізація прибутку суб'єкта підприємництва при досягненні якості прибутку.	1) мінімізація відрахувань до бюджету;	Зростання інфляції. Неефективна цінова політика.
	2) оптимізація дивідендних виплат;	
	3) своєчасне і повне повернення кредитів;	

Продовження таблиці 2.

Фінансовий інтерес	Фінансове завдання	Загроза
	4) зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції; 5) раціоналізація джерел фінансування розвитку виробництва; 6) інноватизація суб'єкта підприємництва; 7) досягнення поточної та стратегічної конкурентоспроможності суб'єкта підприємництва; 8) задоволення інтересів власників і працівників суб'єкта підприємництва.	Висока вартість залучення фінансових ресурсів. Дефіцит кваліфікованих працівників.
3. Забезпечення суб'єкта підприємництва основним і оборотним капіталом, оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу.	1) ефективне ведення комерційної діяльності; 2) зростання прибутку; 3) зростання ліквідності; 4) корегування коефіцієнту фінансового левериджу; 5) визначення найбільш ефективних джерел формування коштів; 6) генерування додаткового прибутку; 7) дотримання золотого правила фінансування через максимізацію коефіцієнта покриття.	Уповільнення платіжного обороту. Неефективна політика фінансування.
4. Забезпечення суб'єкта підприємництва інвестиціями.	1) розвиток виробництва продукції (товарів, робіт, послуг); 2) впровадження науково-технічних досягнень у господарську діяльність.	Неефективна інноваційно-інвестиційна політика.
5. Оптимізація відрахувань суб'єкта підприємництва до бюджету.	1) зниження відповідно до чинного законодавства обсягів сплати податків до бюджету; 2) зниження обов'язкових платежів до спеціальних державних фондів.	Неефективна податкове планування та податкова політика.
6. Ефективність функціонування податкової політики.	1) зменшення податкового навантаження та збільшення результату фінансової діяльності суб'єкта підприємництва.	

Ступінь захищеності пріоритетних фінансових інтересів, можливості забезпечення фінансової безпеки підприємства багато в чому залежать від своєчасної ідентифікації небезпек і загроз фінансовій безпеці підприємства, із застосуванням комплексного підходу при їх аналізі. Загрози, що з'являються з зовнішнього середовища в першу чергу обумовлені об'єктивними процесами: глобалізацією фінансових зв'язків, високою ступеню інтеграції, загострення проблеми обмеженості ресурсів, посилення конкуренції та конфліктів між державами в сфері завоювання світового економічного простору [9].

Внутрішні загрози виникають в результаті неефективної фінансово-економічної політики керівництва суб'єкта підприємництва, нерационального визначення пріоритетів фінансового менеджменту, невчасного реагування на негативні тенденції в діяльності підприємства. Своєчасне виявлення і нейтралізація джерел зовнішньої та внутрішньої загроз безпеки є першочерговим завданням всіх суб'єктів економічної діяльності [5].

Наявність значної кількості загроз вимагає розробки заходів щодо забезпечення фінансової безпеки, призначення яких – аналіз зовнішніх і внутрішніх загроз, оцінка наслідків їхнього впливу на фінансову діяльність суб'єкта підприємництва і формування комплексу превентивних управлінських рішень, які дозволяють підвищити швидкість адаптивної реакції на негативні впливи зовнішнього середовища [3].

Технологію організації фінансової безпеки суб'єктів підприємництва можна відобразити за допомогою методології структурного аналізу SADT.

Методологія SADT є сукупністю методів, правил і процедур, призначених для побудови функціональної моделі об'єкту будь-якої предметної області. Сутність структурного підходу полягає в її декомпозиції на функції: система розбивається на функціональні підсистеми, які в свою чергу діляться на підфункції, що підрозділяються на задачі і так далі [6]. Одним з інструментів, котрий дозволяє структурно-функціональне моделювання, є BPwin.

Перший етап моделювання починається з побудови контекстної діаграми. Згідно з рис. 1, суб'єкт дозволяє за наявності мети перетворити вхід у вихід за допомогою механізму та управління. На другому етапі моделювання відбувається декомпозиція контекстної діаграми, результатом чого є діаграма, яка відбиває структуру, тобто сукупність етапів процесу, який відображено контекстною діаграмою.

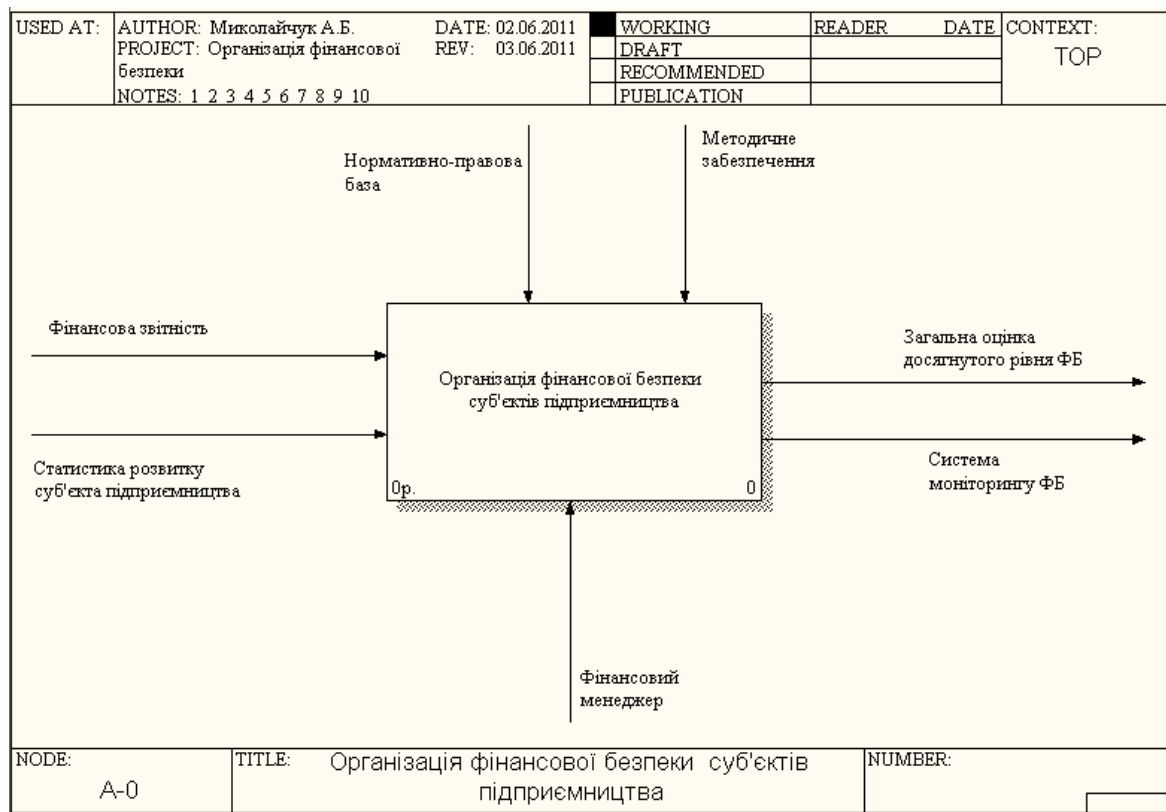

Рис. 1. – Контекстна діаграма «Організація фінансової безпеки суб'єктів підприємництва»

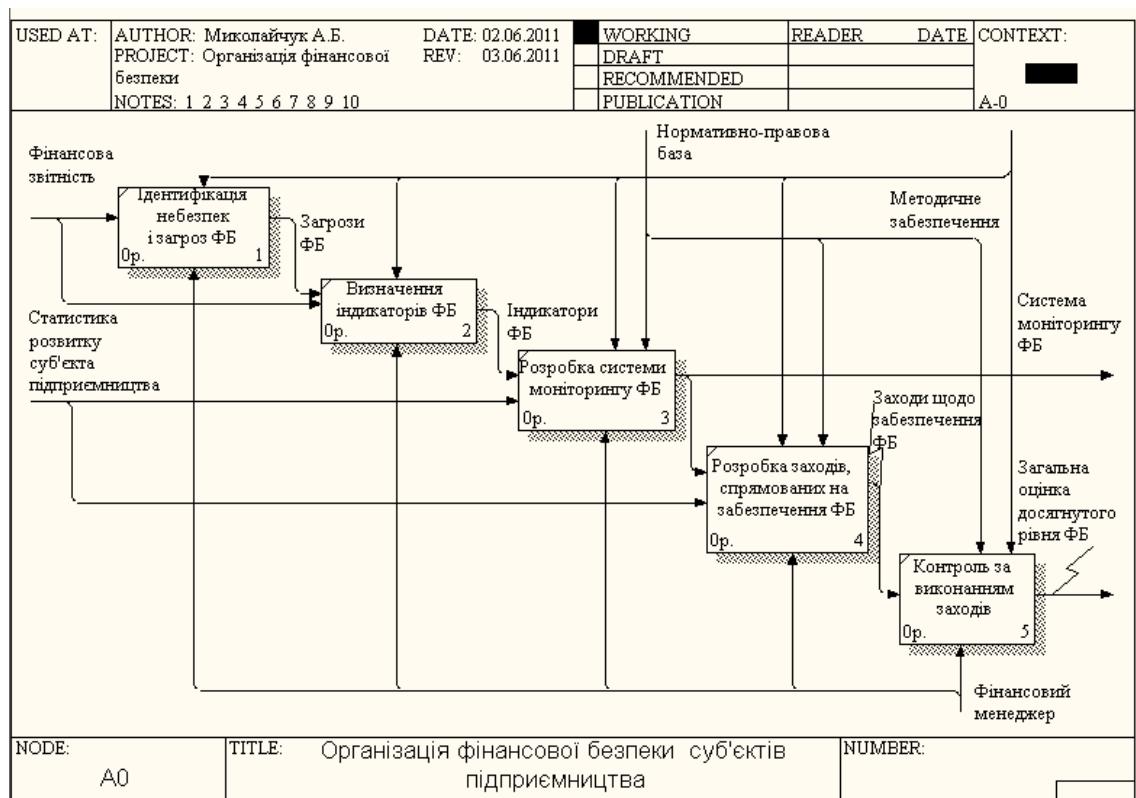

Рис. 2. - Декомпозиція контекстної діаграми

Згідно з рис. 2, декомпозиція функціональної моделі організації фінансової безпеки суб'єктів підприємництва дозволила виділити функціональні підсистеми, відповідно до яких процес організації складається з наступних етапів:

- ідентифікувати небезпеки і загрози фінансовій безпеці суб'єктів підприємництва;
- визначити індикатори фінансової безпеки;
- розробити систему моніторингу фінансової безпеки суб'єктів підприємництва;
- розробити заходи, спрямовані на забезпечення фінансової безпеки;
- контролювати виконання заходів.

Визначивши особливості фінансової безпеки суб'єкта підприємництва як економічної категорії, на основі узагальнення праць учених-економістів [1–5, 7–11] можна визначити наступні сутнісні характеристики фінансової безпеки суб'єкта підприємництва:

- фінансова безпека – стан найбільш ефективного використання ресурсів суб'єкта підприємництва;
- фінансова безпека суб'єкта підприємництва розглядається як безпека суб'єкта фінансових відносин;
- фінансова безпека суб'єкта підприємництва повинна забезпечувати його розвиток і стійкість.

Таким чином, було відображено технологію організації фінансової безпеки суб'єктів підприємництва на засадах SADT. Процес розробки та організації фінансової безпеки суб'єктів підприємництва з попереднім точним та науково обґрунтованим визначенням її поняття призводить до максимальної ефективності функціонування суб'єктів підприємництва.

Список літератури: 1. Барановський О.І. Фінансова безпека держави [Текст] / О.І. Барановський // Фінанси України. – 1996. – №11. – С. 19-34. 2. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И. А. Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 784 с. 3. Горячева К.С. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.01 / Горячева К.С. – К.: НАУ, 2006. – 17 с. 4. Ицкович Б.Ф. Финансовая безопасность как средство совершенствования финансово-кредитного механизма в современных условиях / Б.Ф. Ицкович – Екатеринбург: Амега,

2008. – 143 с. **5.** Кузенко Т. Б. Управление финансовой безопасностью на предприятии / Т. Б. Кузенко // БИЗНЕСИНФОРМ. – 2007. – № 12 (1). – С. 27-29. **6.** Лабораторний практикум з курсу «CASE-технології» для студентів спец. 7.080401, 7.080407 усіх форм навчання / уклад. С. В. Мінухін, О. М. Беседовський – Харків: Вид. ХНЕУ, 2005. – 134 с. **7.** Лаврова Ю.В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства / Ю.В. Лаврова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – №29. – С. 127-130. **8.** Мунтіян В.І. Економічна безпека України. Монографія. – К.: Видавництво КВІЦ, 1999. – 462 с. **9.** Панехин Р.С. Индикаторы финансовой безопасности предприятий./ Р. С. Панехин – Волгоград: Волгоградское научное изд-во, 2007 – 16 с. **10.** Судакова О. І. Стратегічне управління фінансовою безпекою підприємства / О. І. Судакова // Економічний простір. – 2008. – № 9. – С. 140-148. **11.** Трунцевский Ю.В. Финансовая безопасность: понятие и виды финансовых преступлений / Ю.В. Трунцевский // Вестник финансовой академии. – 2007. – №2 (42). – С. 11 – 22.

Надійшла до редколегії 22.09.2011

УДК 332.14

А.В. ОГАНЕЗОВА, канд. екон. наук, доцент, ХИНЕМ, Харьков

ОРГАНИЗАЦИИ СИСТЕМЫ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ НА ПРИНЦИПАХ СЕМЕЙНОЙ МЕДИЦИНЫ: ИННОВАЦИОННЫЙ ПОДХОД

В статье обоснована целесообразность создания социально-рыночной территориально-управляемой семейно-организованной системы организации здравоохранения.

В статті обґрунтовано доцільність створення соціально-ринкової територіально-керованої сімейно-організованої системи організації охорони здоров'я.

In the article is grounded the expediency of establishing a social market geographically-managed family-organized system of health care organization.

Введение. В современных условиях экономических преобразований значительного внимания заслуживает система здравоохранения, которое нуждается в радикальных изменениях в управлении и регулировании, формировании новых научных подходов относительно решения существующих проблем и принятия обоснованных решений. Неблагоприятная медико-демографическая ситуация в Украине требует внедрения мероприятий по улучшению социально-экономического положения граждан, оптимизации финансирования системы здравоохранения с целью повышения качества предоставления лечебно-профилактической помощи и обеспечения ее доступности для социально незащищенных слоев населения. В связи с этим чрезвычайно актуальной становится проблема совершенствования научно-методических принципов формирования оптимальной модели функционирования системы здравоохранения.

II. Постановка задачи. Модель системы здравоохранения, которая формируется в настоящее время в Украине, получила название «государственно-коммунальной модели» [2]. Основой этой модели является первичная медико-